

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/118/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8317208382
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8317208382.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu: S.. N. Z., H.. XX.XX.XXXX, C. H. S. XX, XXX XX D., zastúpeného Mgr. Miroslavom Balážom, advokátom, Sládkovičova 8, 080 01 Prešov proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Štúrova 2, 821 85 Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné, zo dňa 16. 05. 2018, č. k. 12C/34/2017 - 82 takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi náhradu škody 408,95 Eur s príslušenstvom, náhradu nemajetkovej ujmy 2 000 Eur (I. výrok), vo výroku o zamietnutí žaloby o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 Eur a o zamietnutí žaloby o zaplatenie 9 % úroku z omeškania zo sumy 5 000 Eur (III. výrok).

II. M e n í rozsudok vo výroku o trovách konania tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

III. Žalobca m á voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Humenné (ďalej len súd prvej inštancie) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 408,95 eur spolu s 9 % úrokom z omeškania od 21.06.2017 do zaplatenia a sumu 2.000,- eur, to všetko v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti súd žalobu o zaplatenie 9 % úroku z omeškania zo sumy 408,95 eur od 31.03.2017 do 21.06.2017 z a m i e t a.

Súd žalobu o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 3.000,- eur, ako aj žalobu o zaplatenie 9 % úroku z omeškania zo sumy 5.000,- eur z a m i e t a.

Žiadna zo strán sporu n e m á právo na náhradu trov konania“.

2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ust. § 1 písm. a), § 3 ods. 1, 2, § 5 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1, 2, 3, § 18 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

3. V odôvodnení uviedol, že voči žalobcovi bolo vyšetrovateľom policajného zboru dňa 16.10.2007 vznesené obvinenie za zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, 3 Trestného zákona. Žalobca proti

uznesení o vznesení obvinenia podal sťažnosť, ktorá bola zamietnutá. Na žalobcu podal prokurátor Okresnej prokuratúry D. obžalobu na súd dňa 01.12.2010 pre zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona a zločin poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. a), ods. 5 písm. a) Trestného zákona. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 8To/24/2014 - 2068 zo dňa 17.02.2016 bol žalobca oslobodený spod obžaloby. Žalobca v konaní uplatnil náhradu škody 408,95 eur s príslušenstvom predstavujúcu majetkovú ujmu - trovy konania zaplatené žalobcom advokátovi v trestnom konaní. Súd prvej inštancie mal za preukázanú majetkovú ujmu, ktorá žalobcovi vznikla v súvislosti s trestným konaním, ktoré sa preňho skončilo oslobodením spod obžaloby, a preto vyhovel žalobe a zaviazal žalovaného uhradiť žalobcovi sumu 408,95 eur s príslušenstvom titulom náhrady škody, ktorá žalobcovi vznikla zaplatením trov advokátovi v trestnom konaní. Druhou časťou nároku žalobcu v konaní bol nárok na priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,- eur s príslušenstvom. V súvislosti s týmto nárokom súd prihliadol na skutočnosť, že žalobca do začatia trestného stíhania viedol riadny život v mieste svojho bydliska, nemal žiadne negatívne reakcie ani zo strany obyvateľov. Je nepochybnou skutočnosťou, že trestné stíhanie žalobcu trvalo 8 rokov a len samotná táto skutočnosť spôsobila u žalobcu psychické stresy v rodine. Došlo k zhoršeniu spolužitia pod vplyvom hrozby uloženia vysokého trestu odňatia slobody, a preto súd priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu, avšak nie vo výške, ktorú si žalobca uplatňoval, ale len vo výške 2.000,- eur, pretože žalobca okrem svojej výpovede, výpovede manželky a syna, ako aj ďalšími inými dôkazmi nepreukázal zhoršenie svojho postavenia v spoločnosti a v podnikaní. Žalobca nepreukázal ani svoje tvrdenie v súvislosti so zhoršením zdravotného stavu v dôsledku trestného stíhania, pretože zo správy lekára Z.. N. M. vyplýva, že liečba vysokého krvného tlaku u žalobcu začala už v roku 1999, teda ešte pred začatím trestného stíhania. Súd zamietol žalobu aj v časti uplatňovaných úrokov z omeškania zo sumy 5.000,- eur z dôvodu, že o výške nemajetkovej ujmy rozhoduje súd, a preto sa žalovaný dostane do omeškania s plnením až v prípade nesplnenia povinnosti uloženej súdom. Výrok o trovách konania súd odôvodnil ust. § 255 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca i žalovaný.

5. Žalobca odvolaním napadá prvý, tretí a štvrtý výrok rozsudku z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Nesúhlasí so stanovenou výškou nemajetkovej ujmy, vytyka súdu prvej inštancie, že v dostatočnej miere neprihliadol napriek výpovediam jeho manželky a syna, že trestné stíhanie vedené voči osobe žalobcu sa v značnej miere dotýkalo aj ich samotných, čo prispelo k našttrbeniu vzájomných vzťahov. Z toho dôvodu má za to, že výpoveď manželky a syna je dostatočne relevantným dôkazom na podporu jeho tvrdení. Rovnako súd nevzal do úvahy ani vplyv trestného stíhania na jeho podnikateľské aktivity z dôvodu, že žalobca nepreukázal zhoršenie svojho postavenia v podnikaní. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca je konateľom obchodnej spoločnosti L. K.. K. Q..X., ktorá funguje na trhu pre získavanie nových zakázok, či pre nadväzovanie nových obchodných vzťahov s potenciálnymi partnermi, je dôveryhodnosť jeho osoby v podnikaní veľmi dôležitá. Trestné stíhanie jeho dôveryhodnosť našttrbilo v značnej miere, čo sťažilo komunikáciu žalobcu s dodávateľmi, uzatváranie nových obchodných vzťahov a získavanie finančných prostriedkov pre chod firmy. Tieto skutočnosti boli preukázané výpoveďami svedkov Z. Z. a Z. Z., ktorí sú nielen rodinnými príslušníkmi žalobcu, ale zároveň aj jeho spolupracovníkmi v podnikaní (Z. Z. K.Í. N. X. K. B. Z. Z. E. X. K.), ktorí sa vo svojich svedeckých výpovediach vyjadrovali aj k zhoršeniu obchodných vzťahov ako aj k zhoršeniu vzťahov v spoločnosti. Odvolateľ sa nestotožňuje ani s názorom súdu prvej inštancie, ktorý zamietol žalobu v časti uplatňovaných úrokov z omeškania zo sumy 5.000,- eur. V tejto súvislosti poukázal na rozhodovaciu prax, na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/209/2014 zo dňa 25.11.2014. Ďalej uviedol, že súd pri rozhodovaní o trovách konania síce správne vychádzal z ust. § 255 CSP, avšak nesprávne ho aplikoval na predmetný spor. Zásadu úspechu vo veci je potrebné realizovať v konaniach, v ktorých výška plnenia závisela od úvahy súdu. V danom prípade nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. V predmetnom konaní žalobca bol neúspešný len v rozsahu výšky nemajetkovej ujmy, ktorá závisela od úvahy súdu. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutých častiach zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie prejednanie a rozhodnutie.

6. Žalovaný odvolaním napadol vyhovujúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie namietajúc, že súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 1T/158/2010 boli v čase vydania uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia orgánmi činnými v trestnom konaní voči žalobcovi splnené všetky zákonné

predpoklady. Vydaním uznesenia o vznesení obvinenia žalobcovi orgánmi činnými v trestnom konaní nedošlo k porušeniu základných zásad trestného konania vyjadrených v ust. § 2 Trestného poriadku v zmysle ktorých pre vznesenie obvinenia podľa zákona postačuje, že zistené okolnosti nasvedčujú tomu, že bol spáchaný trestný čin a že na podklade zistených skutočností je dostatočne odôvodnený záver, že tento čin bol spáchaný určitou osobou, pričom preukázanie viny žalovaného je až vecou dokazovania pred súdom. Zdôraznil, že pre vznik zodpovednosti štátu za škodu musia byť splnené všetky tri podmienky súčasne (nezákonné rozhodnutie, vznik škody, príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti - nezákonným rozhodnutím a vznikom škody), pričom sa nepreukazuje zavinenie, keďže špeciálna právna úprava predpokladá objektívnu zodpovednosť za vzniknutú škodu. Nárok na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. nevzniká pokiaľ nie je naplnený, čo i len jeden z troch uvádzaných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu. Súd v prejednávanej veci nezistil, že žalovaný vydal nezákonné rozhodnutie, že nesprávne úradne postupoval a teda aby žalovaný porušil svoje povinnosti ako jeden z predpokladov naplnenia vzniku objektívnej zodpovednosti za škodu. K nároku o priznaní náhrady škody z titulu trov právneho zastúpenia nemožno konštatovať, aby súd nesprávne postupoval pri určení jej výšky. Pokiaľ ide o nárok na náhradu škody z titulu nemajetkovej ujmy, v konaní nebolo preukázané, aby z dôvodu začatia trestného stíhania žalobcovi sa zhoršil zdravotný stav (vysoký krvný tlak); skutok, pre ktoré sa trestné stíhanie viedlo, žiadnym spôsobom nesúvisel s predmetom podnikania žalobcu a nijako neobmedzoval jeho podnikateľské aktivity, nebol mu zablokovaný ani podnikateľský účet. Žalobca bol trestne stíhaný na slobode a nebolo ani preukázané, aby trestné stíhanie malo negatívny dopad na podnikanie žalobcu. Tiež nebolo preukázané narušenie rodinných vzťahov medzi žalobcom a blízkymi príbuznými a samotné oslobodenie žalobcu spod obžaloby je treba považovať za primerané zadostučinenie ohľadne nároku nemajetkovej ujmy. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Žalobca, ktorému odvolanie žalovaného bolo doručené dňa 28.6.2018 sa k podanému odvolaniu žalovaného vyjadril tak, že žalovaný neuviedol v odvolaní žiadne nové skutočnosti, ktoré by podporovali jeho tvrdenie. Právna argumentácia žalovaného iba odkazuje na jeho odvolanie zo dňa 22. 05. 2018. Navrhuje v zmysle ním podaného odvolania napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

8. Žalovaný, ktorému odvolanie žalobcu bolo doručené dňa 22.6.2018, k odvolaniu žalobcu uviedol, že navrhuje rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie z dôvodov uvedených v odvolaní zo dňa 22.5.2018, doručených súdu 24.5.2018.

9. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu spolu s konaním ktoré mu predchádzalo v súlade s ust. § 379 a § 380 CSP v spojení s § 470 ods. 1 a 2 CSP bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, odvolanie žalobcu je dôvodné len vo vzťahu k trovám konania, vo veci samej odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

10. Predmetom odvolacieho konania sú žalobcom uplatnené dva samostatné nároky: nárok na náhradu škody vo výške 408,95 eur s príslušenstvom predstavujúci majetkovú ujmu - trovy konania zaplatené žalobcom advokátovi v trestnom konaní a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za nesprávny úradný postup a nezákonné rozhodnutie v celkovej výške 5.000,- eur s príslušenstvom.

11. Vykonaným dokazovaním bolo v konaní nepochybne preukázané, že podanou obžalobou prokurátora Okresnej prokuratúry D. zo dňa 18.11.2010 sp. zn. XPv XXX/XX začalo na súde trestné konanie proti žalobcovi v trestnej veci zločinu spolupáchateľstva sprenevery, podľa § 20k, § 213 ods. 1,3 Trestného zákona a zločinu spolupáchateľstva poškodenia veriteľa podľa § 20k, § 239 ods. 1 písm. a), ods. 5 písm. a) Trestného zákona. Tejtó obžalobe predchádzalo uznesenie o vznesení obvinenia žalobcu Č.:X.-W./X.-D.-XXXX zo dňa 16.10.2007, pričom sťažnosť obvineného proti tomuto uzneseniu prokurátor Okresnej prokuratúry D. uznesením W./XXX/XX-X zo dňa 23.11.2007 zamietol ako nedôvodnú. Ako vyplýva z rozsudku Krajského súdu v Prešove, zo dňa 17.februára 2016 č. k. 8To 24/2014-72, ktorým bol zrušený rozsudok Okresného súdu Humenné zo dňa 22.januára 2014 sp.zn. 1T 158/2010 vo výrokoch o vinne, treste a náhrady škody týkajúcich sa žalobcu, týmto rozsudkom došlo k oslobodeniu žalobcu spod obžaloby, pretože skutky v obžalobe uvedené nie sú trestným činom, z

čoho vyplýva, že podaná obžaloba a začaté trestné konanie neboli správne posúdené. Zodpovednosť žalovaného za škodu vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z..

12. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom vyhovel žalobe v časti uplatneného nároku na náhradu škody vo výške 408,95 eur s príslušenstvom a v časti uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.000,- eur. V prevyšujúcej časti, súd žalobu o uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 000,- eur ako aj žalobu o zaplatenie úrokov z omeškania zamietol. Odvolaním nebol napadnutý výrok (II.) rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd žalobu o zaplatenie 9% úroku z omeškania zo sumy 408,95 eur od 31.3.2017 do 21.6.2017 zamietol, preto v tejto časti odvolací súd napadnutý rozsudok nepreskúmaval a tento je právoplatný.

13. Pokiaľ ide o vyhovujúci výrok rozsudku (I) a zamietavý výrok rozsudku (III), súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený aj správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo odvolací súd si v tejto časti osvojil náležite a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom na ktoré v celom rozsahu poukazuje.

14. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej otázku, ktorý orgán koná vo veci náhrady škody spôsobenej orgánom verejnej moci upravuje ust. § 4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Vzhľadom na charakter prejednávanej veci do úvahy môže prichádzať Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR a Generálna prokuratúra SR.

15. Podľa ust. § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. Ministerstvo spravodlivosti SR mohlo konať v mene štátu len za predpokladu, ak škoda vznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom alebo ak škoda bola spôsobená nesprávnym úradným postupom súdu.

16. Ministerstvo vnútra SR môže konať v mene štátu len vtedy, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ policajného zboru alebo poverený príslušník policajného zboru a prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa policajného zboru alebo povereného príslušníka policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu, alebo vyšetrovateľ policajného zboru alebo poverený príslušník policajného zboru nekonal na základe záväzného pokynu prokuratúra. Uvedené vyplýva z ust. § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 514/2003 Z. z.

17. Jediným orgánom, ktorý môže za štát konať je preto Generálna prokuratúra SR, čo priamo vyplýva z ust. § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z. z.. Podľa tohto ustanovenia vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1 koná v mene štátu Generálna prokuratúra SR, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v Občianskom súdnom konaní, v Trestnom konaní alebo v správnom konaní.

18. Zákon č. 514/2003 Z. z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu bez ohľadu na zavinenie, ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zavinil. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnom moci je výsledok tohto konania.

19. Je nepochybné, že v trestnom konaní v ktorom mal žalobca postavenie ako obvinený bol daný dôvod nutnej obhajoby a preto sa žalobca musel dať zastupovať advokátom v trestnom konaní na základe splnomocnenia, v opačnom prípade by mu bol advokát ustanovený z radov obhajcov ex officio. Žalobca si obhajcu vo veci trestného stíhania zvolil sám - A.. A. Z., advokáta. V štádiu trestného konania došlo k vypovedaniu plnomocenstva A.. A. Z. a namiesto neho si žalobca zvolil obhajcu - Z.. Z. C., advokáta, ktorý ho obhajoval až do skončenia trestného konania, v ktorom bol žalobca oslobodený spod obžaloby. Žalobca v konaní preukázal, že si splnil svoju povinnosť vo vzťahu k obhajcovi Z.. Z. C. a vyfakturované náklady na obhajobu (výšku, ktorých žalovaný v konaní nenamietal) mu v celom rozsahu uhradil sumu vo výške 408,95 Eur (č. I. 3 spisu). Tým na strane žalobcu došlo k zmenšeniu jeho majetku v súvislosti s úhradou trov obhajoby, ktoré mu vznikli v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 1T/158/2010, a preto žalobcovi vznikol nárok na náhradu škody vo výške 408,95 Eur s prísli.

20. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 CSP rozsudok vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 408,95 Eur s príslušenstvom ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1,2 CSP).

21. Pokiaľ ide o nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, odvolací súd zdôrazňuje, že pre predmetnú vec je určujúcim to, že trestné stíhanie žalobcu skončilo oslobodením spod obžaloby z dôvodu, že skutky, pre ktoré bol žalobca obžalovaný nie sú trestným činom.

22. Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy má každý právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

23. Zmyslom a účelom zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je ustanoviť v súlade s čl. 46 ods. 3 ústavy podmienky, za ktorých vzniká právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, a to spôsobom, ktorý umožňuje odškodniť všetky prípady, v ktorých bola poškodenému spôsobená škoda takým rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktoré bolo neskôr posúdené ako nezákonné. Za predpoklady pre priznania takejto náhrady škody tak už súdom prvej inštancie citovaný § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. považuje okrem iného vydanie nezákonného rozhodnutia a tiež jeho zrušenie pre nezákonnosť príslušným orgánom. Tieto podmienky sú splnené iba vtedy, ak je vydané rozhodnutie následne zrušené na to príslušným orgánom práve z dôvodu nezákonnosti. Z takéhoto zrušujúceho rozhodnutia potom musí byť dôvod zrušenia skoršieho rozhodnutia (jeho nezákonnosť) zrejmý (II.ÚS 25/2011). Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Súdna judikatúra NS SR, Ústavného súdu SR v mnohých rozhodnutiach vychádza zo záveru, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená, a dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté súdnou judikatúrou v prevažnej miere potvrdzuje aj ústavný súd (napríklad III.ÚS 117/06, I. ÚS 320/2016, I. ÚS 395/2016 a iné). V súvislosti s uvedeným odvolací súd poukazuje na Nález I.ÚS 540/2016, v ktorom ústavný súd zdôraznil, cit.: „pre správnu interpretáciu § 6 ods. 1 prvej vety zákona č. 514/2003 Z.z. však nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia a doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematicky a teleologicky. Z hľadiska systematického výkladu možno dospieť k záveru, že aplikácia § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. prichádza do úvahy aj v prípade zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Z hľadiska teleologického výkladu nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zмене) namietaného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne. Za správny treba považovať výklad, v zmysle ktorého z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia má zastavenie trestného stíhania (ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným) rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, to znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania (uznesenie najvyššieho súdu z 18. októbra 2010 sp. zn. 4 M Cdo 15/2009 zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2014).“

24. Odvolací súd poukazuje i na ďalší záver ÚS SR aplikovateľný pre predmetnú vec v nadväznosti na uplatnené odvolacie námietky: „Pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo

obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca“. (Nález ÚS SR I. 320/2016 zo 7.4.2016)

25. Podľa záverov rozsudku Najvyššieho súdu SR 8Cdo/289/2014 zo 14.10.2015 „Ak v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením obžalovaného, prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu, orgánom konajúcim v mene štátu vo veci náhrady škody podľa § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení zákona č. 412/2012 Z.z. je od 1. januára 2013 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky.“

26. Spochybňovanie základu nároku žalovaným tak ako to vyjadruje v odvolaní je preto v predmetnej veci zjavne nedôvodným. Zodpovednosť štátu je postavená na princípe tzv. objektívnej zodpovednosti a z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie (podľa iniciatívy sporových strán) nevyplývala existencia mimoriadnych výnimočných okolností prípadu, v dôsledku ktorých by zrušenie rozhodnutia (uznesenia o vznesení obvinenia a obžaloby) nevyplývalo z nezákonnej povahy rozhodnutia, či z jeho rozporu s objektívnym právom. Nezákonnosť rozhodnutia a jeho zrušenie vyplývala z oslobodzujúceho rozsudku súdu z dôvodu, že skutky, pre ktorý bol žalobca trestne stíhaný, nie sú trestným činom.

27. Nemajetková ujma je náhradou za protiprávny stav, ktorý spôsobil nenapraviteľnú ujmu vo sfére fyzickej osoby. V predmetnom konaní bolo preukázané, že žalobca do začatia trestného stíhania viedol riadny život, v mieste svojho bydliska nemal žiadne negatívne reakcie zo strany obyvateľov v čase, keď ešte podnikal pred trestným stíhaním. Je nepochybné, že trestné stíhanie žalobcu trvalo osem rokov a len samotná táto skutočnosť spôsobila u žalobcu psychické stresy. Žalobca podľa jeho tvrdenia prestal podnikat' v spoločnosti O., K.. Q.. X... D., kde bol spoločníkom i konateľom. V roku 2007, kedy bolo voči žalobcovi vznesené obvinenie, jeho syn s manželkou založili firmu L., K.. Q.. X.. D., aby rodina mala zabezpečený finančný príjem. V rodine žalobcu došlo k zhoršeniu spolužitia medzi manželmi aj medzi otcom a synmi pod vplyvom hrozby uloženia vysokého trestu odňatia slobody. V danom prípade však nepostačuje len, že došlo k porušeniu práva žalobcu, je potrebné, aby žalobca preukázal intenzitu zhoršenia svojho postavenia v osobnom, rodinnom, spoločenskom a kultúrnom živote. Súd správne žalobcovi priznal nemajetkovú ujmu vo 2.000,- eur, s ktorou výškou sa stotožňuje aj odvolací súd. Žalobca okrem svojej výpovede, výpovede manželky a svojho syna Z.. Z. Z., ďalšími inými dôkazmi nepreukázal výrazné zhoršenie svojho postavenia v spoločnosti a v podnikaní. Žalobca bol trestne stíhaný na slobode a skutok, pre ktorý sa voči nemu viedlo trestné stíhanie neobmedzoval jeho podnikateľské aktivity, žalobcovi nebol zablokovaný podnikateľský účet. Žalobca nepreukázal ani svoje tvrdenia v súvislosti so zhoršením zdravotného stavu v dôsledku trestného stíhania, nakoľko zo správy Z.. N. M. vyplýva, že liečba vysokého tlaku u žalobcu začala už v roku 1999, teda predtým než došlo k trestnému stíhaniu u žalobcu. Z týchto dôvodov odvolací súd považoval priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 2.000,- eur za dostatočné primerané zadostučenie.

28. Odvolací súd nemá dôvod na pochybnosti o správnosti záveru súdu prvej inštancie o daní základu nároku na poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi. Žalovaný ani pred súdom prvej inštancie nespochybnil obsah dôkazov vyplývajúcich z iniciatívy sporových strán, najmä obsah vyjadrení, či argumentácie samotného žalobcu podporenej obsahom svedeckých výpovedí vo veci vypočutých svedkov tak, ako ich obsah je zaznamenaný do rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd zdôrazňuje, že súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia označené právne normy správne aplikoval aj pri posudzovaní uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Správne ich interpretoval na zistený skutkový stav. Súd prvej inštancie napokon správne vyhodnotil aj otázku primeranosti prisúdeného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a námietky tak žalobcu, ako i žalovaného voči týmto záverom, ktorými súd prvej inštancie hodnotil výšku primeranosti tejto náhrady nemajetkovej ujmy strany sporu relevantným spôsobom nekonkretizujú, ani nepopisujú individualizujúcim spôsobom tak, aby sa tie skutočnosti, na základe ktorých súd prvej inštancie vyhodnotil záver o výške prisúdenej náhrady nemajetkovej ujmy, mohli odvolacím súdom vyhodnotiť za nesprávne.

29. Z týchto dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o zaplatení nemajetkovej ujmy 2.000,- eur (pod bodom I.), ale aj v časti o zamietnutí žaloby o zaplatení nemajetkovej ujmy vo výške 3.000,- eur a o zaplatení 9% úroku z omeškania zo sumy 5.000,- eur (pod bodom 11) , podľa § 387

ods. 1,2 CSP ako vecne správne potvrdil. Súd prvej inštancie správne postupoval, ak zamietol žalobu aj v časti uplatňovaných úrokov z omeškania zo sumy 2.000,- eur z dôvodu, že o výške nemajetkovej ujmy rozhoduje súd a preto sa žalovaný dostane do omeškania s plnením až v prípade nesplnenia povinnosti uložených súdom, t.j. až po právoplatnosti predmetného rozsudku.

30. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom žalobcu, že súd prvej inštancie nesprávne rozhodol o trovách konania, ak vyslovil, že žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania.

31. Podľa § 252 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný. Súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

32. Podľa čl. 3 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku, každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou SR, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami SR, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou ESĽP a Súdneho dvora EÚ, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené. Výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovoľávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa ods. 1.

33. Z dôvodovej správy k ust. § 255 CSP vyplýva, že v tomto ustanovení sa premieta zásada úspechu v spore ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. Predkladateľ k ust. § 255 CSP dodal, že podľa kritériá úspechu v konaní môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške, aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu. Príkladom je náhrada nemajetkovej ujmy, náhrada škody v peniazoch, ktorá nebola priznaná v požadovanej výške.

34. Niet akýchkoľvek pochybností, že v prejednávanej veci výška nároku závisela od úvahy súdu. Úvaha súdu sa teda týkala skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie čo do základu uplatneného nároku. Podľa názoru odvolacieho súdu aj v súčasnosti ust. § 255 ods. 2 CSP v spojení s čl. 3 ods. 1 a 2 CSP zakladá povinnosť priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v žiadanej výške. V takomto prípade sa sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia, t. j. z prísudku.

35. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania mal postupovať podľa ustanovenia § 255 ods. 2 CSP. Žalobcovi, ktorý mal vo veci úspech o zaplatenie 408,95,- eur s prísl. a o zaplatenie 2.000,- eur a rozhodnutie o náhrade nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu, je potrebné priznať trovy konania v plnom rozsahu z výšky priznaného plnenia, t.j. z prísudku.

36. Odvolací súd preto postupom podľa § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania a priznal žalobcovi voči žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu, s tým, že o výške trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

37. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd postupom podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 2 CSP. Žalobca bol v odvolacom konaní úspešný pokiaľ ide o výšku náhrady škody 408,95,- eur s prísl. a výšku nemajetkovej ujmy 2.000,- a keďže rozhodnutie o náhrade škody a nemajetkovej ujmy záviselo od úvahy súdu, ust. § 255 ods. 2 CSP v spojení s čl. 3 ods. 1 a 2 CSP zakladá priznať náhradu trov odvolacieho konania žalobcovi, pričom aj v tomto prípade sa sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia t.j. z prísudku.

38. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).